

Міністерство внутрішніх справ України
Харківський національний університет внутрішніх справ
Сумська філія

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОВОЇ НАУКИ І ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ В УКРАЇНІ В КОНТЕКСТІ ПРАВОВОЇ ІНТЕГРАЦІЇ

**Збірник матеріалів
IX Міжнародної науково-практичної конференції**

(21-22 травня 2016 р.)

**Суми – 2016
Видавничий дім «Ельдорадо»**

УДК 34
ББК 67 я 43
Д 36

*Рекомендовано до друку вченою радою Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ, протокол № 4
Від 13 квітня 2016 року*

Редакційна колегія:

Лукаш С. С., доктор юридичних наук, професор (голова редколегії);

Василенко В. А., кандидат філологічних наук, доцент;

Грובה В. П., доктор юридичних наук, професор;

Демиденко Н. М., кандидат історичних наук, старший науковий співробітник;

Дуравкіна Н. І., кандидат юридичних наук;

Лук'янихіна О. А., кандидат економічних наук, доцент;

Панасюк О. В., кандидат юридичних наук, доцент;

Сергієнко Т. М., старший викладач.

Д36 Актуальні проблеми правової науки і державотворення в Україні в контексті правової інтеграції: Збірник матеріалів IX Міжнародної науково-практичної конференції (21-22 травня 2016 року, м. Суми) / Сумська філія Харківського національного університету внутрішніх справ. – Суми: Видавничий дім «Ельдорадо», 2016. – 328 с.

Збірник містить тези доповідей учасників IX Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми правової науки і державотворення в Україні в контексті правової інтеграції» з проблем юриспруденції, економіки, філософії, історії, психології, лінгвістики, освіти, євроінтеграції на шляху сучасного державотворення в Україні.

УДК 34
ББК 67 я 43

© СФ ХНУВС, 2016
© Видавничий дім «Ельдорадо», 2016

2. Корж В. П. Теоретические основы методики расследования преступлений, совершаемых организованными преступными образованиями в сфере экономической деятельности: Монография. – Харьков: Изд-во Нац. ун-та внутр. дел, 2002. 412 с.

3. Кримінальний процесуальний кодекс України // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2013, № 9-10, № 11-12, № 13, ст. 88.

4. Криминалистика: учебник для бакалавров / под ред. Л. Я. Драпкина. — М.: Издательство Юрайт; ИД Юрайт, 2012. — 831 с. — Серия: Бакалавр. Углубленный курс.

Л. М. СОЛОВЬОВА

*Сумська філія Харківського національного
університету внутрішніх справ*

ДО ПИТАННЯ ПРО ПОНЯТТЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ ТА КРИМІНАЛЬНОГО ПРОСТУПКУ

Чинний Кримінальний процесуальний кодекс України (далі – КПК України) передбачає значну гуманізацію українського законодавства. З його прийняттям впроваджено багато нових процесуальних понять і зокрема таке поняття як «кримінальне правопорушення», яке поділяється на злочини та кримінальні проступки за критерієм тяжкості.

Поняття «кримінальний проступок» у КПК відсутнє, однак детально описана процедура розгляду таких правопорушень, у тому числі і процедура спрощеного провадження [1].

Врегулювати ці питання законодавці намагались поданням проекту Закону № 3438 «Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо запровадження інституту кримінальних проступків», який 17. 10. 2013 р. був зареєстрований у Верховній Раді України. Відповідно до вказаного законопроекту передбачалось внесення змін у Кримінальний кодекс України та впровадження інституту кримінального проступку в правову систему України.

Закон передбачав такі визначення основних понять в кримінальному праві: кримінальне правопорушення – це суспільно небезпечне винне діяння (дія або бездіяльність), вчинене суб'єктом кримінального правопорушення, – проступок або злочин. Кримінальний проступок – це діяння, за яке передбачене покарання у виді арешту на строк не більше шести місяців, обмеження волі на строк до двох років або інше, більш м'яке покарання, за винятком основного покарання у виді штрафу в розмірі понад тисячу неоподаткованих мінімумів доходів громадян. Злочин – це передбачене цим Кодексом суспільно небезпечне винне діяння (дія або бездіяльність), вчинене суб'єктом злочину, за яке

передбачене покарання більш суворе, ніж за вчинення проступку.

Варто зазначити, що поняття «кримінальний проступок» ще у 2008р. пропонувалося ввести в законодавство, створивши Кодекс про кримінальні проступки [2].

Оскільки інститут кримінального проступку є відносно новим для вітчизняного законодавства, з метою дослідження його змісту необхідно звернутися до досвіду іноземних держав. Насамперед, варто зауважити, що на території сучасної України в «Уложенні про покарання кримінальні та виправні» 1845 року уже використовувався термін «проступок», ним вважалось «порушення правил, призначених для охорони визначених законами прав громадської або особистої безпеки і користі». Дещо іншого змісту проступок набуває в кримінальному законодавстві Сполучених Штатів Америки та Великобританії, де має назву «misdemeanour», та являє собою категорію найменш небезпечних злочинів, які знаходяться на межі з адміністративними правопорушеннями. Кримінальні проступки за законодавством Франції виступають складовою частиною трьохланкової системи поділу кримінальних правопорушень на злочини, проступки і порушення. За законодавством Федеративної Республіки Німеччини кримінальні правопорушення поділяються на злочини та проступки, критеріями такої класифікації є санкція кримінально-правової норми та форма вини [3].

Згідно з Кримінальним кодексом Республіки Казахстан законодавець закріпив на нормативному рівні поняття «кримінальне правопорушення», «злочин» і «кримінальний проступок», фактично одним із перших на пострадянському просторі реформував таким чином чинну понад дев'яносто років систему кримінальної відповідальності (її конкретних форм) лише за злочин. Такий підхід казахстанського законодавця заслуговує на увагу й з погляду необхідності реалізації у Кримінальному кодексі України положень прийнятого 13 квітня 2012 р. Кримінального процесуального кодексу України, який закріпив на нормативному рівні співвідношення понять «кримінальне правопорушення», «злочин» та «кримінальний проступок» і передбачив розуміння змісту поняття «закон України про кримінальну відповідальність» залежно від тих законодавчих актів України, які встановлюють кримінальну відповідальність.

Проте, незважаючи на вельми актуальний характер окреслених вище проблем, в юридичній літературі України вони ще не були предметом окремого, самостійного аналізу. Адже в навчальній літературі основна увага зосереджується лише на загальному, поверховому розумінні сутності кримінального правопорушення без належного обґрунтування підстав (критеріїв) його поділу на злочини та кримінальні проступки [4].

Проблема визначення понять «кримінального правопорушення» та «кримінального проступку» потребує подальшого дослідження,

вирішення та закріплення у КПК України для недопущення подвійного тлумачення, що можуть призвести до значних процесуальних помилок.

Література

1. Основні переваги нового Кримінально-процесуального кодексу України – Електронний ресурс – Режим доступу: <http://uprav. sk. minjust. gov. ua/htmls/new_kpk. html>. – Загол. з екрану. Мова укр.

2. Усманов Ю. Кримінальний проступок – спосіб пом'якшити відповідальність?//Правова консультація – Електронний ресурс – Режим доступу: <<http://www. pravoconsult. com. ua/shho-take-kriminalnij-prostupok-i-z-chim-jogo-yidyat-v-ukrayini/#ixzz44UbUj9OL>>. – Загол. з екрану. Мова укр.

3. Ковальчук Д. Поняття та ознаки кримінального проступку//Юридичний колос – Електронний ресурс – Режим доступу: <<http://jurkolos. com. ua/materials/darina-kovalchyk2/>>

4. Берзін П. С. Кримінальне правопорушення, злочин і кримінальний проступок за новим Кримінальним кодексом республіки Казахстан: поняття та особливості співвідношення//Адміністративне право і процес – Електронний ресурс – Режим доступу: <<http://applaw. knu. ua/index. php/holovna/item/368-kryminalne-pravoporushennya-zlochyn-i-kryminalnyy-prostupok-za-novym-kryminalnym-kodeksom-respubliky-kazakhstan-ponyattya-ta-osoblyvosti-spivvidnoshennya-berzin-p-s>>. – Загол. з екрану. Мова укр.

О. В. ФЕДОСОВА

Харківський національний університет внутрішніх справ

ДЕЯКІ АСПЕКТИ УЧАСТІ ЗАХИСНИКА У КРИМІНАЛЬНИХ ПРОВАДЖЕННЯХ ЩОДО НЕПОВНОЛІТНІХ

Чинним Кримінальним процесуальним кодексом України передбачено особливий порядок кримінального провадження щодо неповнолітніх, обумовлений передусім особливостями суб'єкта кримінального правопорушення, оскільки фізичний, розумовий і психічний розвиток неповнолітніх унеможлиблює їх спроможність повною мірою самотійно захищати свої права та законні інтереси у кримінальному провадженні.

Так, у кримінальних провадженнях щодо осіб, які підозрюються або обвинувачуються у вчиненні кримінального правопорушення у віці до 18 років, законом встановлено, що участь захисника у такому провадженні, з моменту встановлення факту неповноліття особи або виникнення будь-яких сумнівів у тому, що особа є повнолітньою, є обов'язковою.

Захисником у кримінальному провадженні може бути лише адвокат,